

Mély-ég objektumok

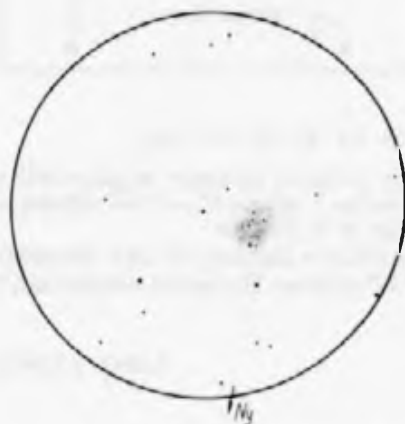
November–december során folytatódtott a kevés derült eget adó időszak, amit csak néhány lelkes amatőrnek sikerült kihasználni. Kiemelkedő számú észlelést Szabó Gábor, Sánta Gábor és Csörgits Gábor végzett. E sorok írója az elmúlt időszak ajánlati területeiről készített képeket, ezekből néhány a belső borítón látható. Említést érdemel még, hogy a Meteorban sokat szerepelt „44,5 1” új tulajdonosa Szabó Gábor. Most lássunk néhány objektumot az észlelők szemével:

Észlelő	Észl.	Műszer
Berkó Ernő (Ludányhalászi)	17	35,5 T
Boleska Gábor (Budapest)	2	9 L
Csörgits Gábor (Budapest)	7	15,3 T
Erdei József (Bogyiszló)	2	15 T
Hádházi Csaba (Hajdúhadházi)	3	16 T
Kernya János Gábor (Sükösd)	1	30,5 T
Sánta Gábor (Kisújszállás)	12	20 T
Szabó Gábor (Monor)	20	44,5 T
Szánthó Lajos (Linz, A)	2	25,4 T
Tóth Zoltán (Fertőszentmiklós)	2	27 T

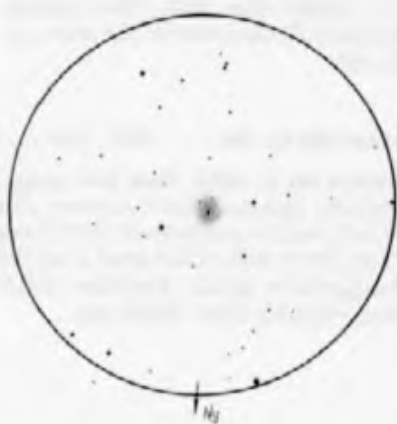
2002. november–december folyamán 10 észlelő 68 megfigyelést végzett.

Berkeley 65 NY Cas

20 T, 75x: A Kg 4-nél egy fokkal jobb halmaz. A segédűkör páramentesítését követően 6–7 halmaztag felbontva látszik, halvány, kissé inhomogén és grízes ködösségbe ágyazódva. Mérete eléri az 5'-et, alakja kissé szögletes. (Sánta Gábor, 2002)

Berkeley 65
20 T, 75x, LM= 29' (Sánta Gábor)

Czernik 13
20 T, 75x, LM= 29' (Sánta Gábor)

Czernik 13 NY Cas

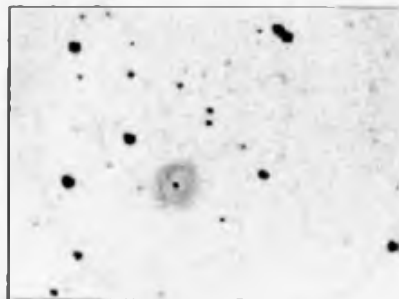
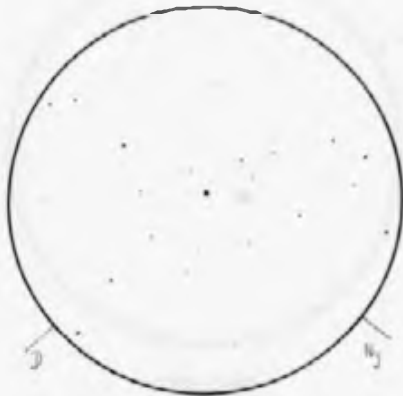
20 T, 75x: Kisméretű, 2–3 ívperces, jól kivehető derengés. Nem látszanak benne inhomogenitások, csak egy fényesebb csillag a közepén, és 1–2 még tőle kelet felé sejtethető. Alakja körszerű. A K_g 4 és Berk 65 halmazokhoz hasonló a láthatósága, talán kissé jobb is azoknál. (Sánta Gábor, 2002)

35,5 T, CCD: A kép a belső borítón látható. Sokkal nyílthalmazszerűbb, mint a katalógus által megadott 10 csillag jelzi. A képen a sok csillag eredhet a tejutas háttérből is, mindenesetre jól kiemelkedik a környezetéből. A halvány csillagokból is több látszik, mint a környező égterületeken. (Berkó Ernő, 2002)

IC 289 Pl. Cas

30,5 T, 169x: A meglehetősen párás ég miatt nagyon könnyű átsiklani felette. Ennek ellenére kellemes látványt nyújt ez a planetáris kőd, igaz, semmilyen részletet nem mutat. Mérete kb. 40" lehet, szélei finoman simulnak a háttérbe. Fényessége 12^m, J-12^m,5, középponti csillaga nem látható. Egy fényes csillag helyezkedik el tőle kb. 2' távolságra, DK-i irányba. Közepesen gazdag csillagmezőben bújik meg ez az objektum. (Kernya János Gábor, 2002)

35,5 T, CCD: Első próbálkozásaim egyike ezzel az összeállítással ez a Pl. Nem is vagyok rá túl büszke. Kivehető a gyűrűs jelleg. Jól látszik a központi csillag, valamint a PL közel ovális, mégis darabos alakja. A képen az északi irány felfelé van. (Berkó Ernő, 2000)

Fent: 35,5 T, CCD, 3,5'x4,5' (Berkó Ernő)

Balra: 30,5 T, 169x, LM=17' (Kernya János Gábor)

Markarian 6 NY Cas

8 L, 150x: Igen jellegzetes, kicsi, horog alakú halmaz, kb. É–D irányú fekvéssel. Teljesen felbontott, csillagai 8^m,5–11^m,5 közöttiek. A déli részen két Struve-kettős látszik könnyedén felbontva, bár a B jelű tag látványa kissé nehéz. (Ludányi Tamás, 1992)

10 T, 50x: Ez a kicsi, szegényes NY roppant kellemes látványt nyújt a műszerben. Ez az égi gyöngyszem kb. 8'nyi égterületet foglal el, és a távesőben 6 csillaga látszik.

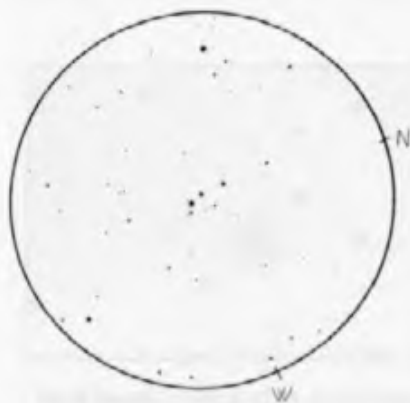
Legfényesebb csillaga $7^m,8-8^m,0$, és lehetséges, hogy katalogizált kettőscsillag, mert egy további halványabb halmaztag meglehetősen közel helyezkedik el hozzá. Az objektum leghalványabb csillaga nagyjából $12^m,0$ -s lehet. Az említett kettőscsillag, valamint a tőlük É-ra levő 3 további halmaztag egy kis, égre helyezett „jégkorong utóí” alkot. Szép környezetben helyezkedik el a halmaz. (Kernya János Gábor, 1999)

15,2 T, 20x: Fényes, kompakt csillagsornak látszik a halmaz. 63x: Jól elkülönülnek fényes csillagai. 7 db csillagát tudtam megfigyelni, amelyből az 5 fényesebb egy hokiütő alakot formál, míg a maradék kettő jóval halványabb. (Szabó Gábor, 1998)

15,3 T, 130x: Kis méretű halmaz. Nem könnyű azonosítani, mert kevés csillag alkotja a laza társulást. Két fényesebb csillag határozza meg a látványt, bár az északi már talán nem is tartozik a halmazhoz. Mérete ilyenformán $5'$ körüli lehet. 8–10 csillag alkothatja a halmazt. (Csörgits Gábor, 2002)

20 T, 75x: Ha mindent összevetünk, akkor 10 csillag alkotja. Ezzel épp a NY és az aszterizmus képlékeny átmenetén mozog. Alakja nagyon feltűnő: torz, fordított Göncöl. Van két szép kettőscsillag benne, az egyik közel egyenlő fényességű tagokat tartalmaz, a másik egy igen eltérő pár. Két halvány csillaggal együtt kb. $8' \times 3'$ méretű a halmaz. (Sánta Gábor, 2002)

27 T, 83x: Pici, jópofa halmaz. A zavaró holdfény mellett kb. 8 csillagot látok, amelyek szerintem az $5'$ -es halmazhoz tartoznak. Fele fényes, fele halvány. A fényes tagok egy láncot alkotnak a halmaz keleti szélén. A halványakból kettő pedig mintha a mellettük levő csillagok társa lenne, szép kettőscsillagot alkotva velük. (Tóth Zoltán, 2002)

Markarian 6

27 T, 83x, LM = $30'$ (Tóth Zoltán)

NGC 1027

15,3 T, 101x, LM = $30'$ (Csörgits Gábor)

NGC 1027 NY Cas

5 L, 20x: Csak határozatlan körvonalú ködösség érezhető, 1–2 csillaggal a belsejében. 40x: Csillagszegény halmaz, mintegy $10'$ -en oszlik el. A centrumban látható $7^m,5-8^m,0$ fényességű csillag köré csoportosul mintegy 10–12 tag. A halmaz legfényesebb tagjai $8^m,5-9^m,0$ körüliek, a halványak egy részét csak EL-sal éreztem biztosan. Egy-két csillaglv teszi érdekessé ezt a halmazt. (Hlavai Antal, 1992)

11,4 T, 50x: Könnyű és látványos halmaz, de nem túl csillaggazdag. Az első észlelés alkalmával viszonylag sok csillaga látszott, de másodjára a rossz állászsótság sokat eltüntetett. A rajz így még mindig nem teljes, de tűrhető. Kiterjedése 10'–12', kissé költös, 10–12 buntott tag ismerhető fel. Igényelné a jó eget. Egy fényes előtércsillag körül sűrűsödnek tagjai. Négy viszonylag fényes csillaga laza párokat rajzol ki. Csillagkörnyezete rapszodikus sűrűsödéseket mutat. (Sánta Gábor, 2002)

15,3 T, 101x: Fényes, gazdag halmaz 40–50 csillaggal. 8–10 fényesebb tag körül láthatóak a halmaz zömét kitevő 9–10 magnitúdós csillagok. A nyílthalmaz összfényes-sége 7 magnitúdó lehet, mérete 15'–18' körüli. Szép csillagtársulás! (Csörgöcs Gábor, 2002)

25,4 T, 33x: Nagyméretű, gazdag halmaz, mely a közel 2 fokos LM-ben fekvő trapéz legfényesebb csillaga körül helyezkedik el. **115x:** A halmaz kitölti a 27'-es LM-t. Érdekes módon két nagyobb, csillagszegény területet ölelnek körbe a tagok. A legfényesebb csillagtól K–DK irányban, kb. 6'–7' távolságban egy szép kettős van. (Szánthó Lajos, 2002)

King 4 NY Cas

20 T, 75x: A zavaró holdtény és az erőn párasodás miatt nem könnyű objektum. Mindössze 3–4 ívperces területen látszik némi szabálytalan, grízes derengés, amelyből mintha néhány 12^m,0 körüli csillag is kivillanna. Alakja közel kör. (Sánta Gábor, 2002)

35,5 T, CCD: Szép, viszonylag gazdag halmaz, igaz nem túl fényes tagokkal. A kép a belső horitón látható. (Berkó Ernő, 2002)

King 4

20 T, 75x, LM= 29' (Sánta Gábor)

Trumpler 3 (Harvard 1) NY Cas

10 T, 50x: Kb. 20'–25' kiterjedésű, kissé szétszórt NY, melynek 22–25 csillaga látszik a műszerben. Legfényesebb csillaga kb. 7^m,3-s, mely egyben kettőscsillag is. Ezen kívül további kettő szorosabb kettőscsillag pillantható meg a LM közepe táján. Az objektum K-i és É-i környezete csillagokban gazdag. (Kernya János Gábor, 1999)

15 T, 50x: Látványos és a többi ilyen halmazhoz képest gazdag objektum. Egy 8'–10'-es háromszög a nyílthalmaz fő alakzata, amelyet halványabb csillagok sokasága egészít ki. (Szabó Gábor, 1998)

Van den Bergh 8 DF(RF) Cas

15 T, 22x: Egy nem túl fényes csillagot körülvevő halvány, diffúz köd. É–D-i irányban valamivel intenzívebb a fénylés, de csak egy vékony sávban, aminek a közepén he-

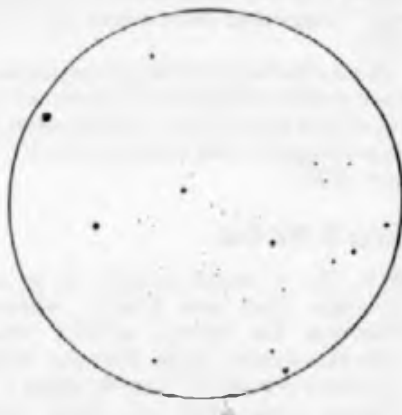
lyezkedik el a csillag. Ettől Ny-i irányban nagyon kis mértékben diffúz a köd, szinte azonnal vége van. Emiatt kicsit aszimmetrikus. (Szabó Gábor, 1997)

15,2 T, 83x+DeepSky szűrő: Szabályos alakja (ovális) ellenére elég látványos reflexiós köd. Ugy néz ki, mint egy emberi szem (a rajzon fejjel lefelé). A pupilla a központi csillag, ami körül van egy fényesebb rész. A Ny-i oldalon egy ívelt szál fut végig, ami után van még némi diffúz jellege a ködnek. A K-i oldal jóval halványabb, diffúzabb, ez alkotja a szem „fehér” részét. (Szabó Gábor, 1999)

Van den Bergh 8

15,2 T, 83x, LM = 35' (Szabó Gábor)

Stock 6

15 T, 94x, LM = 31' (Szabó Gábor)

Stock 6 NY Cas

11 T, 90x: A halmaz D-i és Ny-i részén található két $9^m,5$ -s csillagtól keletre eső területen a halmaznak jelzett helyen csak néhány (15) csillag látszik, melyek $11^m,5$ – $12^m,0$ körüliek. Valószínűleg nagyobb átmérőt igényel ez a halmaz, így szegényes. 169x: Ez a nagyítás sem mutat semmi újat. (Ladányi Tamás, 1999)

15 T, 94x: A halmaz nagy területet foglal el, kb. $20'$ -et, de teljesen jellegtelen. Két fényes, $8^m,5$ – $9^m,0$ -s csillagon kívül csak jóval halványabb csillagok vannak a halmaz területén teljesen szétszórva. (Szabó Gábor, 1998)

BERKÓ ERNŐ

Meteor csillagászati évkönyv 2003

Magyar Csillagászati Egyesület, 2002, 326 o., 1800 Ft

Ízelítő a tartalomról: Táblázatok, A csillagászat legújabb eredményei, Bolygók más csillagok körül, Kvazárok, A nagy tömegű csillagok keletkezése, Kis égitestek anyagának fejlődése, Beszámolók.

Az Évkönyvet folyamatosan postázzuk mindazon tagjainknak, akik megújított tagságukat a 2003-as évre, illetve azoknak, akik új belépők. Nem MCSF-tagok az MCSF. címén rendelhetik meg 1800 Ft-os áron (1461 Budapest, Pf. 219), rózsaszín postautalványon, a hátlapon „Évkönyv 2003” megjelöléssel.